

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994
cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției
Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

**pentru controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 32-IX
din 11 februarie 2021 privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru**

16:55

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	30a	
" 12 "	02	2021

I – AUTORUL SESIZĂRII

Deputații în Parlamentul Republicii Moldova

1. Vasile BOLEA,
2. Grigore NOVAC,
3. Alexandr SUHODOLSKI.

Parlamentul Republicii Moldova
Bulevardul Ștefan cel Mare și Sfint 105,

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are drept obiect examinarea constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.32-IX din 11 februarie 2021 privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru.

III – CU PRIVIRE LA CIRCUMSTANȚELE DE FAPT

La 11 februarie curent Președintele Republicii Moldova a emis Decretul nr. 32-IX privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru, acțiune prin care a declanșat necesitatea examinării speței prin prisma contenciosului constituțional din considerentele de fapt și de drept după cum urmează:

Prin Decretul nr.25-IX din 27 ianuarie 2021 în calitate de candidat desemnat pentru funcția de Prim-ministru a fost desemnată doamna Natalia Gavrilă. La 8 februarie curent, candidatul a prezentat Parlamentului scrisoarea nr.265 prin care a solicitat votul de încredere asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului.

La 11 februarie curent, în cadrul ședinței plenare a Legislativului a fost examinat programul de activitate precum și lista Guvernului desemnat, care odată fiind supuse votului **nu au întrunit nici un vot.**

Circumstanțe care potrivit art.85 alin.(2) din Legea supremă, **constituie respingere a primei solicitări de investitură.**

Tot la 11 februarie 2021, în cadrul ședinței plenare, președintele Frațiunii parlamentare al Partidului Socialiștilor din Moldova a dat citire în condițiile art.4 alin.(12) al Regulamentului Parlamentului, **Declarației cu privire la constituirea majorității parlamentare formate din 54 de deputați**, pentru desemnarea doamnei Mariana Durleșteanu la funcția de Prim-ministru.

În aceeași zi, printr-o **notificare oficială** a fost informat Președintele Republicii Moldova despre constituirea majorității parlamentare (*notificarea fiind înregistrată la cancelaria prezidențială cu nr.342, ora.16:05*).

În acest sens, Președintele Republicii Moldova a publicat următorul text pe site-ul oficial al Președinției:

Astăzi, am avut o nouă rundă de consultări cu fracțiunile și grupurile parlamentare, așa cum cere Constituția. Această discuție a fost transmisă online, pentru ca cetățenii interesați să o poată urmări. Tot astăzi, spre seară, pe adresa Președinției a venit o scrisoare cu o propunere la funcția de Prim-ministru, semnată de 54 de deputați. În această listă am descoperit semnături ale persoanelor în raport cu care există dubii că și-ar fi exprimat voința în mod liber. Și aici vorbesc despre persoane care au fost supuse actului răpirii, care au fost ținute ostatic, persoane care au fost implicate în furtul miliardului și deputați care au schimbat mai multe partide politice și mai multe grupuri parlamentare. Și pe cazul unora dintre aceste acte de traseism politic există suspiciuni rezonabile de corupție și de presiune externă. În aceste condiții, am decis înaintarea la funcția de candidat pentru funcția de Prim-ministru a doamnei Natalia Gavrilă.

Înainte de a anunța candidatura la funcția premier, Președintele Republicii Moldova a avut consultări cu fracțiunile și grupurile parlamentare. În cadrul discuțiilor fracțiunile parlamentare Partidul Acțiune și Solidaritate, Platforma Demnitate și Adevăr, dar și Partidul Democrat din Moldova au spus ferm că nu vor susține candidatura propusă de fracțiunea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova și de Platforma „Pentru Moldova”.

La 11 februarie, cunoscând despre Declarația cu privire la constituirea majorității parlamentare, Președintele Republicii Moldova a convocat fracțiunile parlamentare pentru

consultări repetate în contextul eșuării primei tentative de investiție.

În urma consultărilor, Șeful statului a emis Decretul nr.32-IX din 11 februarie 2021 privind desemnarea (repetată) a doamnei Natalia Gavriliță la funcția de Prim-ministru. Altfel spus, Președintele Republicii Moldova a acționat în mod discreționar, contrar obligației imparțialității și neutralității politice în procesul desemnării candidatului pentru funcția de Prim-ministru.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

În contextul circumstanțelor de fapt expuse *supra*, conturăm considerentele de drept după cum urmează:

A priori, subliniem faptul că referindu-se la principiul constituțional al separării și colaborării puterilor în stat, Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 23 din 9 noiembrie 2011 privind interpretarea articolului 116 alin.(4) din Constituție, a menționat:

„19. Principiul echilibrului instituțional, cunoscut astăzi sub denumirea „checks and balances” (în traducere aproximativă din limba engleză însemnând „sistemul de frâne și contrabalante”), stă la baza democrației și presupune echilibrul puterilor și controlul lor reciproc, astfel încât puterile statale să aibă aproximativ aceeași pondere, adică să fie echilibrate, pentru a se putea limita reciproc, evitând astfel ca puterea statală să fie folosită în mod abuziv”.

În acest sens, este incontestabil rolul **co-decizional** al Parlamentului și instituției prezidențiale în procesul identificării și desemnării candidaturii pentru funcția de Prim-ministru. Respectivul mecanism constituțional fiind statuat în prevederile art.98 din Constituție.

Deosebit de important pentru aprecierea speței descrise, sunt constatările reținute în Hotărârea nr. 33 din 10 octombrie 2013 privind interpretarea articolului 140 din Constituție potrivit căror: **interpretarea dată dispozițiilor constituționale comportă caracter oficial și obligatoriu pentru toți subiecții raporturilor juridice. Hotărârea prin care se interpretează un text constituțional are putere de lege și este obligatorie, prin considerentele pe care se sprijină pentru toate organele constituționale ale Republicii Moldova. Aceasta se aplică direct, fără nici o altă condiție de formă.**

Indiferent de natura hotărârilor Curții, fie că sunt de interpretare a Legii Supreme sau de control al constituționalității cadrului normativ subsecvent, ele își produc efectele pe care Constituția și legea le conferă, în raport cu atribuția exercitată de Curte, **forța lor juridică neputând fi contestată sau confirmată de nimeni.**

În ceea ce privește **autoritățile publice** implicate în procedurile analizate, dincolo de obligația acestora de a respecta normele legale aplicabile acestor proceduri și jurisprudența Curții Constituționale în materie, **le revine și obligația de a acționa cu respectarea principiului loialității constituționale**, principiu care pune în discuție, între altele, relația între formă și fond în aplicarea Constituției.

În jurisprudența sa constantă, Curtea reiterează că respectarea principiului separării puterilor implică nu doar faptul că nici una din ramurile puterii nu intervine în competențele unei alte ramuri, dar și faptul că nici una dintre aceste ramuri nu își va neglija atribuțiile pe care este obligată să le exercite în domeniul specific de activitate - îndeosebi atunci când o astfel de obligație este statuată în Legea Supremă sau **a fost impusă printr-o hotărâre a**

Curții Constituționale, instanță care, în virtutea art.134 din Constituție, asigură în cele din urmă realizarea principiului separării puterii de stat.

Curtea a reamintit că respectarea hotărârilor Curții Constituționale este o condiție necesară și esențială pentru buna funcționare a autorităților publice ale statului și pentru **afirmarea statului de drept**.

Subsidiar, Curtea subliniază că **factorii juridici, și nu politici**, trebuie să determine reacțiile față de hotărârile Curții, în special dacă ele provoacă **obligații** concrete pentru subiecții corespunzători.

Curtea Constituțională, fiind unica autoritate abilitată prin lege să exercite controlul de constituționalitate, are plenitudinea de jurisdicție în acest domeniu. A **accepta ca efectele deciziilor sale să fie interpretate**, în procesul de aplicare a legii, de către alte instituții ale statului **ar echivala cu o știrbire a competenței Curții**.

În continuarea logicii, subliniem că prin Hotărârea nr. 32 din 29 decembrie 2015 pentru controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1877-VII din 21 decembrie 2015 privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru, Înalta Curte a apreciat că în republicile parlamentare, **legislativul are un rol major în desemnarea șefului Executivului și a celorlalți membri ai Guvernului** (Germania, Italia). Președintele are rolul de a **media conflictele politice** și de a reprezenta pe plan extern țara, neavând atribuții executive.

Totodată, principiul, de la care se pornește în statele democratice, indiferent de forma de guvernământ, este acela că **Guvernul trebuie să exprime voința majorității politice din Parlament**, iar pentru a governa trebuie să aibă sprijinul acestei majorități parlamentare.

Menționând practica franceză, Curtea subliniază că în Franța, Constituția spune despre desemnarea (numirea) Prim-ministrului doar atât: "Președintele republicii numește Prim-ministrul", fără consultări, fără alte constrângeri. Teoretic, Președintele Franței ar putea să numească Prim-ministru pe oricine, pe cineva din partidul său, indiferent de majoritatea parlamentară. În practică, însă, Președintele Franței **nu a numit niciodată pe altcineva decât pe cel propus de majoritatea parlamentară**, chiar și atunci când aceasta aparținea adversarilor săi sau în pofida faptului că partidul prezidențial era reprezentat de cei mai mulți parlamentari, iar majoritatea parlamentară era formată de două partide mai mici.

În Grecia, Constituția prevede că Președintele Republicii numește Prim-ministrul și, la propunerea acestuia din urmă, numește și revocă ceilalți membri ai Guvernului și secretarii de stat. **Este numit Prim-ministru șeful partidului care deține majoritatea absolută a locurilor în Parlament**. În Letonia, potrivit Constituției, Guvernul este alcătuit de către Prim-ministru, căruia Președintele i-a încredințat acest lucru. Pentru a-și îndeplini atribuțiile, Prim-ministrul și ceilalți miniștri **trebuie să se bucure de încrederea Parlamentului în fața căruia răspund pentru activitatea lor**. În Malta, potrivit Constituției, Președintele Republicii desemnează în funcția de Prim-ministru un membru al Camerei Reprezentanților, care, în opinia sa, este cel mai competent să **solicite sprijinul majorității membrilor respectivei Camere**.

Observăm deci, faptul că în majoritatea cazurilor în procesul desemnării candidatului pentru funcția de Prim-ministru **accentul este pus pe majoritatea parlamentară**.

De altfel, **principiul de bază al democrației este cel al majorității**. Decizia este luată de către aceasta și de către cei care reprezintă o majoritate a alegătorilor, **indiferent din câte partide este formată această majoritate** sau dacă există un partid mai mare (însă minoritar) decât fiecare dintre partidele care alcătuiesc majoritatea în parte.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că, **ignorarea voinței majorității este caracteristica dictaturii.**

Literalmente, Curtea a constatat că din prevederile alin.(3) al articolului 98 din Constituție **rezultă necesitatea identificării majorității parlamentare.** Or, nu există nici un motiv constituțional și democratic pentru ca Președintele să nu desemneze în calitate de candidat pentru funcția de Prim-ministru persoana care dispune de sprijinul majorității parlamentare, **fie ea adversă Președintelui.**

Astfel, în cazul constituirii unei majorități parlamentare absolute, Președintele Republicii Moldova urmează să desemneze candidatul susținut de această majoritate.

Or, **atribuția Președintelui de a propune candidatul pentru funcția de Prim-ministru constituie o obligație constituțională.**

Exercitarea anume în acest mod a atribuției Președintelui privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru, reglementată de articolul 98 din Constituție este de natură să mențină raporturile între Parlament și Președinte la echilibrul prevăzut de Constituție pentru republica parlamentară. Curtea consideră că aceasta este rațiunea interacțiunii Parlamentului cu Președintele, care se desprinde din articolul 98 din Constituție, ambele autorități contribuind, printr-o împletire de acțiuni politice, la formarea viitoarei echipe de guvernare. Parlamentul acționează pe criterii autentice politice, în care se exprimă indirect consimțământul cetățenilor pentru formarea unui Guvern condus de un viitor Prim-ministru care se bucură de încrederea și susținerea unei majorități parlamentare.

Prin urmare, în hotărârea nr.32/2015, Înalta Curte a statuat că, majoritatea parlamentară **urmează a fi formalizată**, nu doar declarată, cu indicarea deputaților care o constituie, cu specificarea disponibilității de a susține o anumită candidatură pentru funcția de Prim-ministru și **notificarea oficială în adresa Președintelui Republicii Moldova.**

Subsidiar, în Hotărârea nr. 23 din 06 august 2020 pentru interpretarea articolelor 89, 91 și 98 alin. (1) din Constituție prin care Curtea a apreciat că în sensul articolului 98 alin. (1) din Constituție, marja discreționară a Președintelui Republicii la desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru este limitată.

În cazul în care este constituită o majoritate parlamentară absolută formalizată, Președintele Republicii este obligat să desemneze candidatul înaintat de această majoritate pentru funcția de Prim-ministru.

În sensul articolelor 89 și 91 din Constituție, în cazul în care **Președintele Republicii refuză** să desemneze candidatul pentru funcția de Prim-ministru înaintat de majoritatea parlamentară formalizată, **această situație trebuie soluționată prin prisma articolului 89 din Constituție, care prevede suspendarea din funcție și demiterea Președintelui Republicii.**

Pentru aprecierea faptului dacă refuzul Președintelui Republicii de a desemna candidatul pentru funcția de Prim-ministru, propus de majoritatea parlamentară, reprezintă o faptă gravă, în sensul articolului 89 alin. (1) din Constituție, trebuie avute în vedere următoarele elemente: a) dacă prin această faptă Președintele Republicii încalcă o prevedere din Constituție și/sau o Hotărâre a Curții Constituționale și b) dacă prin această faptă Președintele Republicii își încalcă obligația imparțialității și neutralității politice în procesul desemnării candidatului pentru funcția de Prim-ministru

Cu referire la conceptul „majorității parlamentare”

Observăm că, în Hotărârea Curții Constituționale nr.21 din 02 iulie 1998 privind interpretarea unor prevederi ale art. 74 alin. (1) și (2), art. 82 alin. (1) și art. 143 alin. (1) din Constituție, Înalta Curte a apreciat că prin sintagma „majoritatea parlamentară” se înțelege

majoritatea absolută a deputaților aleși în Parlament, care, în baza dispozițiilor constituționale, pot acorda vot de încredere Guvernului și Prim-ministrului, desemnat de Președintele republicii”. Astfel, ținând cont de prevederile alineatului (3) al articolului 98, este vorba de **jumătate plus unu din numărul total de deputați** aleși în Parlament.

Or, Declarația cu privire la constituirea majorității parlamentare pentru susținerea candidaturii doamnei Mariana Durleșteanu pentru funcția de Prim-ministru este alcătuită din **54 de deputați aleși**.

Cu referire la „evaluarea calităților candidatului” de către Șeful statului.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 23 din 06 august 2020, instanța de contencios constituțional a apreciat că Președintelui Republicii **nu i se poate nega dreptul de a evalua calitățile, competența, experiența și, în fond, capacitatea** unei persoane, implicate politic sau nu, de a conduce Guvernul și de a atrage sprijinul politic al majorității parlamentare, care îl va susține pe întreaga durată a legislaturii.

Șeful statului însă nu are un suport constituțional **pentru a-și impune propriul candidat**. Astfel, Președintele intervine exclusiv ca reprezentant al statului, pentru a stabili și formaliza prin însemnătatea și solemnitatea funcției sale și pentru a menține cu autoritatea puterii sale echilibrul între Parlament și un posibil viitor Guvern. Curtea a subliniat că interpretarea Constituției, în sensul existenței unui drept discreționar al Președintelui țării de desemnare a candidatului pentru funcția de Prim-ministru, poate conduce la apariția unor conflicte instituționale, deoarece **Președintele Republicii nu-i poate impune Parlamentului o anumită opțiune cu privire la persoana care va ocupa funcția de Prim-ministru**.

Curtea a reținut că **nu există niciun motiv constituțional și democratic** pentru ca Președintele Republicii să nu desemneze în calitate de candidat pentru funcția de Prim-ministru persoana care dispune de sprijinul majorității parlamentare, fie ea adversă Președintelui.

Or, Președintele Republicii desemnează pentru funcția de Prim-ministru candidatul care **îndeplinește condițiile de desemnare și de numire** și care se bucură de sprijinul majorității parlamentare.

Interpretarea în sensul existenței unui drept discreționar al Președintelui de desemnare a candidatului pentru funcția de Prim-ministru este **lipsită de logică juridică și implică o reducere la absurd, deoarece Președintele nu poate impune Parlamentului o anumită opțiune cu privire la persoana care va ocupa funcția de Prim-ministru**, acest fapt fiind de natură să creeze premisele unor conflicte instituționale artificiale.

Președintele desemnează pentru funcția de Prim-ministru candidatul care **îndeplinește condițiile de desemnare și de numire** și care se bucură de sprijinul majorității parlamentare.

Curtea Constituțională pornește de la premisa că Președintele ar trebui să se comporte ca o autoritate care **constată**, dar nu interpretează sau modifică rezultatul alegerilor, fiind constrâns, printr-un articol special, să desemneze un candidat pentru funcția de Prim-ministru nu după propria sa voință, ci după voința exprimată de alegători, să desemneze persoana propusă de partidul sau coaliția care a câștigat majoritatea absolută a mandatelor.

O interpretare contrară a prevederilor Constituției **ar induce ideea cetățenilor că ei nu exercită real suveranitatea națională, că votul lor nu contează, că oricând rezultatul alegerilor poate fi negat de către Președinte**.

Or, în speță observăm că Șeful statului, în argumentarea refuzului desemnării candidatului majorității a **enunțat motive asertive referitoare la „calitatea” unor deputați ai majorității parlamentare**, menționând:

„Tot astăzi, spre seară, pe adresa Președinției a venit o scrisoare cu o propunere la funcția de Prim-ministru, semnată de 54 de deputați. În această listă **am descoperit semnături ale persoanelor în raport cu care există dubii** că și-ar fi exprimat voința în mod liber. Și aici vorbesc despre persoane care au fost supuse actului răpirii, care au fost ținute ostatece, persoane care au fost implicate în furtul miliardului și deputați care au schimbat mai multe partide politice și mai multe grupuri parlamentare. Și pe cazul unora dintre aceste acte de traseism politic există suspiciuni rezonabile de corupție și de presiune externă. În aceste condiții, am decis înaintarea la funcția de candidat pentru funcția de Prim-ministru a doamnei Natalia Gavrilița”¹.

Cu alte cuvinte, Președintele Republicii Moldova a recunoscut că, pe 11 februarie 2021, la adresa Președinției a venit o scrisoare cu o propunere la funcția de Prim-ministru, semnată de 54 de deputați. Totuși, bazându-se pe populisme și fapte neprobate, Președintele a refuzat să desemneze candidatura propusă de majoritate și a înaintat, la discreția sa, o altă candidatură pentru funcția de Prim-ministru.

Cu referire la rolul Președintelui de garant al suveranității

Conform art.77 din Constituție, Președintelui Republicii Moldova îi sunt atribuite două funcții primordiale: de a reprezenta statul și de a fi **garantul suveranității**, independenței naționale, unității și integrității teritoriale a țării. Curtea Constituțională apreciază că ambele funcții **nu permit Președintelui de a întreprinde acțiuni fără a ține cont de voința Parlamentului** și raporturile deja stabilite de organul reprezentativ suprem al poporului. A reprezenta statul nu înseamnă a institui propria voință. Or, conform doctrinei de drept, reprezentarea unei persoane (în cazul dat, a statului) presupune obligativitatea reprezentantului de a ține cont de voința persoanei reprezentate.

În aceeași ordine de idei se înscrie și a doua funcție a Președintelui, care prescrie garantarea unor valori naționale deja consfințite, **și nu instituirea voinței unipersonale**.

Cu referire la sfidarea autorității Curții Constituționale de către Președintele Republicii Moldova

Subliniem că, prin emiterea Decretului nr. 32-IX din 11 februarie 2021, Președintele Republicii Moldova a sfidat nu doar autoritatea Constituției, dar și a Curții Constituționale care, în jurisprudența sa recentă a decis că, în cazul în care este constituită o majoritate parlamentară absolută formalizată, Președintele Republicii este obligat să desemneze candidatul înaintat de această majoritate pentru funcția de Prim-ministru (HCC nr. 23 din 6 august 2020). În acest sens, pentru a nu submina autoritatea Curții Constituționale și a hotărârilor sale, Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 32-IX din 11 februarie 2021 urmează a fi declarat neconstituțional.

Cu referire la analogia dreptului și analogia legii

Aici, remarcăm faptul că „discreția” prezidențială este totuși construită pe piloni constituționali, exemple elocvente ale exercițiului „discreției limitate” îl reprezintă bunăoară cazul inadmisibilității solicitării reexaminării repetate a legii. Or, această solicitare repetată constituie o încălcare a procedurii stabilite și o ingerință în activitatea legislativului.

¹ <https://www.presedinte.md/rom/presa/presedintele-maia-sandu-o-inaintea-repetat-pe-natalia-gavrilița-la-funcția-de-prim-ministru-al-republicii-moldova>

Totodată, Constituția nu abilitază Președintele cu prerogativa de a aprecia legalitatea sau ilegalitatea procedurii legislative.

Condiții identice sunt impuse Șefului statului și în cazul inadmisibilității reexaminării legilor adoptate prin angajarea răspunderii Guvernului.

Subsidiar, „discreția” Șefului statului este restrânsă și cu privire la atribuția Președintelui Republicii de a respinge o singură dată candidatura propusă de Consiliul Superior al Magistraturii.

Rezumând cele enunțate *supra*, apreciem că în procesul emiterii Decretului criticat, Șeful statului a ignorat următoarele prevederi constituționale:

1. Parlamentul și instituția prezidențială au rol **co-decizional** în procesul identificării și desemnării candidaturii pentru funcția de Prim-ministru;

2. Mecanismul investiturii Guvernului este guvernat de principiul frânelor și contrabalanțelor;

3. Guvernul trebuie să exprime voința majorității politice din Parlament;

4. Ignorarea voinței majorității este caracteristica dictaturii;

5. În cazul în care este constituită o majoritate parlamentară absolută formalizată, Președintele Republicii **este obligat** să desemneze candidatul înaintat de această majoritate pentru funcția de Prim-ministru.

Totodată, relevant speței este constatarea următoarelor evenimente de natură constituțională:

1. La 11 februarie 2021, în cadrul ședinței plenare, a fost enunțată **Declarația cu privire la constituirea majorității parlamentare formate din 54 de deputați**, pentru desemnarea doamnei Mariana Durleșteanu la funcția de Prim-ministru;

2. Președintele Republicii Moldova a fost **notificat oficial** despre constituirea majorității, care numeric întrunea condițiile constituționale 50% + 1 din numărul deputaților aleși. Fapt care se încadrează neinterpretabil în condițiile statuate de Legea supremă.

3. Șeful statului a **ignorat obligația constituțională** de desemnare a candidatului majorității pentru funcția de Prim-ministru.

Cadrul normativ pertinent

Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 6

Separarea și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 77

Președintele Republicii Moldova, șeful statului

- (1) Președintele Republicii Moldova este șeful statului.
- (2) Președintele Republicii Moldova reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării.

Articolul 87

Atribuții în domeniul apărării

- (1) Președintele Republicii Moldova este comandantul suprem al forțelor armate.
- (2) Președintele Republicii Moldova poate declara, cu aprobarea prealabilă a Parlamentului, mobilizarea parțială sau generală.
- (3) În caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, Președintele Republicii Moldova ia măsuri pentru respingerea agresiunii, declară stare de război și le aduce, neîntârziat, la cunoștința Parlamentului. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în 24 de ore de la declanșarea agresiunii.
- (4) Președintele Republicii Moldova poate lua și alte măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice, în limitele și în condițiile legii.

Articolul 89. Suspendarea din funcție

- (1) În cazul săvîrșirii unor fapte grave prin care încalcă prevederile Constituției, Președintele Republicii Moldova poate fi suspendat din funcție de Parlament, cu votul a două treimi din deputați.
- (2) Propunerea de suspendare din funcție poate fi inițiată de cel puțin o treime din deputați și se aduce, neîntârziat, la cunoștința Președintelui Republicii Moldova. Președintele poate da Parlamentului explicații cu privire la faptele ce i se impută.
- (3) Dacă propunerea de suspendare din funcție este aprobată, în cel mult 30 de zile se organizează un referendum pentru demiterea Președintelui.

Articolul 98. Învestitura

(1) După consultarea fracțiunilor parlamentare, Președintele Republicii Moldova desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru.

(2) Candidatul pentru funcția de Prim-ministru va cere, în termen de 15 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului.

(3) Programul de activitate și lista Guvernului se dezbate în ședința Parlamentului. Acesta acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși.

(4) În baza votului de încredere acordat de Parlament, Președintele Republicii Moldova numește Guvernul.

(5) Guvernul își exercită atribuțiile din ziua depunerii jurământului de către membrii lui în fața Președintelui Republicii Moldova.

(6) În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a funcției, Președintele Republicii Moldova revocă și numește, la propunerea Prim-ministrului, pe unii membri ai Guvernului.

Legea pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului nr. 797 XIII din 02 aprilie 1996

Articolul 4, alineatul (12) Majoritate parlamentară este considerată fracțiunea sau coaliția fracțiunilor, anunțată prin declarație, care cuprinde mai mult de jumătate din deputații aleși.

IV – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Urmare celor expuse, în conformitate cu prevederile art. art.1, 6,7, și 77, 87, 89, 98 din Constituția Republicii Moldova, art. art.4 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. art. 4, 38, 39 din Codul Jurisdicției Constituționale

Solicit Înaltei Curți:

1. Admiterea spre examinare a prezentei sesizări;
2. Examinarea prezentei sesizări în regim prioritar;
3. Suspendarea Decretului nr.32-IX din 11.02.2021 pînă la soluționarea în fond a cauzei, în vederea evitării prejudiciilor și consecințelor negative iminente. Or, procedurile și termenele constituționale sunt strict dependente de acțiunea actului sesizat;
4. Exercițarea controlului constituționalității și declararea drept neconstituțională a Decretului nr. 32-IX din 11 februarie 2021 cu privind desemnarea candidatului la funcția de Prim-ministru;
5. Aprecierea faptului dacă prin prisma obligațiilor sale constituționale Președintele Republicii Moldova prin refuzul desemnării candidatului majorității la funcția de Prim-ministru:
 - a. a încălcat prevederile din Constituție și/sau din Hotărârile Curții Constituționale;
 - b. a încălcat obligația imparțialității și neutralității politice în procesul desemnării candidatului pentru funcția de Prim-ministru.

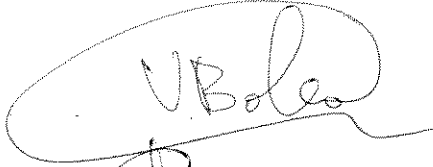
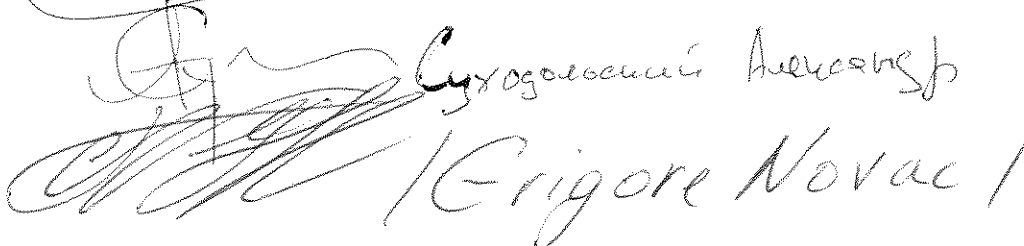
V – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

VI - LISTA DOCUMENTELOR

1. Decretul Președintelui nr. 32-IX din 11 februarie 2021 privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru;
2. Declarația privind constituirea majorității parlamentare în vederea susținerii candidaturii pentru funcția de Prim-ministru din 11 februarie 2021;
3. Notificarea oficială a Președintelui Republicii Moldova despre constituirea majorității parlamentare din 11 februarie 2021.

VII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declarăm pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

 V. Bolea Bolea Vasile
 Grigore Novac

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

DECRET

privind desemnarea candidatului pentru funcția
de Prim-ministru

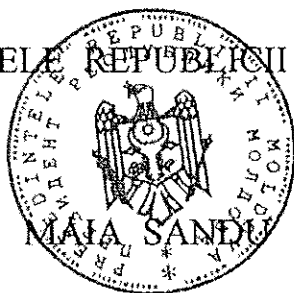
În temeiul art. 98 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Art.1. - Doamna Natalia GAVRILIȚA se desemnează în calitate de candidat pentru funcția de Prim-ministru și se autorizează să întocmească programul de activitate și lista Guvernului și să le prezinte Parlamentului spre examinare.

Art.2. - Prezentul decret intră în vigoare la data semnării.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Chișinău, 11 februarie 2021

Doamnei Maia SANDU,
Președinte al Republicii Moldova

Stimată doamnă Președinte al Republicii Moldova,

Prin prezenta, în temeiul prevederilor art. 98 al Constituției Republicii Moldova, a Hotărîrii Curții Constituționale nr.32 din 29 decembrie 2015, precum și a prevederilor Hotărîrii Înaltei Curți nr.23 din 6 august 2020, vă comunicăm despre adoptarea la 11 februarie 2021, în cadrul Parlamentului de legislatura a X-a, a Declarației privind constituirea majorității parlamentare în vederea susținerii candidaturii doamnei **Mariana DURLEȘTEANU** pentru funcția de Prim-ministru.

Întru argumentarea prezentei notificări, reiterăm prevederile jurisprudenței constante a Curții Constituționale citate *supra*, or la 29 ianuarie 2015 Înalta Curte a pronunțat Hotărârea nr.32, potrivit căreia în sensul articolului 98 alin.(1), în coroborare cu articolele 98 alin.(3) și 78 alin.(1) din Constituție: atribuția Președintelui de a propune candidatul pentru funcția de Prim-ministru constituie o obligație constituțională, iar în cazul constituirii unei majorități parlamentare absolute, Președintele Republicii Moldova desemnează candidatul susținut de această majoritate.

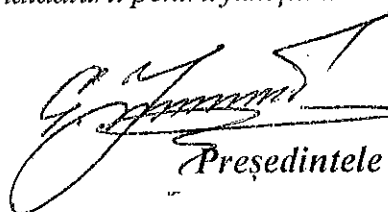
Subsidiar, în Hotărârea nr.23 din 6 august 2020, Înalta Curte a apreciat că în sensul articolului 98 alin. (1) din Constituție, marja discreționară a Președintelui Republicii la desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru este limitată. În cazul în care este constituită o majoritate parlamentară absolută formalizată, Președintele Republicii este obligat să desemneze candidatul înaintat de această majoritate pentru funcția de Prim-ministru.

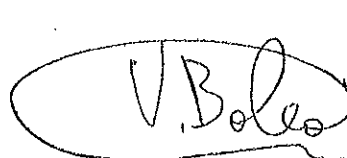
Finalmente, Înalta Curte a statuat că în sensul articolelor 89 și 91 din Constituție, în cazul în care Președintele Republicii refuză să desemneze candidatul pentru funcția de Prim-ministru înaintat de majoritatea parlamentară formalizată, această situație trebuie soluționată prin prisma articolului 89 din Constituție, care prevede suspendarea din funcție și demiterea Președintelui Republicii.

Urmare celor enunțate, considerăm eminent necesară desemnarea doamnei Mariana DURLEȘTEANU pentru funcția de Prim-ministru.

Anexă: Declarația din 11 februarie 2021 privind constituirea majorității parlamentare în vederea susținerii candidaturii pentru funcția de Prim-ministru.

Cu respect,

Corneliu FURCULIȚĂ,
Președintele Frațiunii PSRM în Parlamentul RM

Vasile BOLEA,
Secretar al Frațiunii PSRM în Parlamentul RM

APARATUL PREȘEDINTELUI	
REPUBLICII MOLDOVA NR.3	
Nr.	342 din 16.03
Data	11.02.2021

DECLARAȚIE

privind constituirea majorității parlamentare în vederea susținerii candidaturii doamnei Mariana DURLEȘTEANU pentru funcția de Prim-ministru

În temeiul prevederilor art.4 alin. (12) din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr.797 din 2 aprilie 1996, precum și în lumina prevederilor Hotărârii Curții Constituționale nr.32 din 29 decembrie 2015, prezentăm atenției publice faptul că:

PORNIND de la principiul potrivit căruia în statele democratice, indiferent de forma de guvernământ, Guvernul trebuie să exprime voința majorității politice din Parlament, iar pentru a governa trebuie să aibă sprijinul acestei majorități parlamentare,

CONSIDERÎND prioritară preocuparea noastră față de evoluția situației sociale, economice și politice din țară, în situația prelungirii crizei politice care afectează grav toți cetățenii Republicii Moldova.

LUÎND ACT de jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova în materia formalizării majorității parlamentare precum și a procedurilor constituționale de desemnare a candidatului la funcția de Prim-ministru.

DECLARĂM despre constituirea majorității parlamentare de către subsemnații prezentei Declarații, deputați ai Parlamentului Republicii Moldova de Legislatura a X-a, pentru susținerea candidaturii doamnei Mariana DURLEȘTEANU pentru funcția de Prim-ministru.

Membrii majorității:

Nr.	Nume, Prenume	Semnătura
1.	I. Căpucanu	
2.	Vlad Bășinca	
3.	Furceciță Cornelia	
4.	Steluta Mitcanu	
5.	Cyrgovanu Augustin	
6.	Redu Mucrescu	
7.	Jolnari Al.	
8.	Tranșăube R. M.	
9.	Pascaru Nicolae	
10.	Olteanu Valeriu	
11.	Tuzcan Nichita	
12.	Lozovan Irina	
13.	Heomenobanu A. A.	
14.	LABONET ANATOLIE	
15.	...	

16.	Paciu Leihail	Leihail
17.	Burduga Petru	Burduga
18.	Gorceu Stefan	Gorceu
19.	LIPSKI Oleg	LIPSKI
20.	SAVVA Oleg	SAVVA
21.	Kolinta Alla	Kolinta
22.	Usatzi Alexandru	Usatzi
23.	Cheerzhei Para	Cheerzhei
24.	Erigore Novac	Erigore
25.	Vartanean Gaiu	Vartanean
26.	Pilipetcaia Alla	Pilipetcaia
27.	DAROVANINA ALLA	DAROVANINA
28.	Mzun Brigori	Mzun
29.	Eutodiev Vitalii	V. Eutodiev
30.	Gagauz Fiodor	Gagauz
31.	Smizhov Eduard	Smizhov
32.	Lebedinski Adrian	Lebedinski
33.	Karcac Ursula	Karcac
34.	Bordea Bogdan	Bordea
35.	Bolea Vasile	V. Bolea
36.	Rudnig Alarime	Rudnig
37.	Jichiforeinc Eugeniu	Jichiforeinc
38.	Vladimirovici Vladimirovici	Vladimirovici
39.	Alexandru Valeriu	Alexandru
40.	Denu Vladimir	Denu
41.	Marina Teuber	Marina Teuber
42.	Apostolova Reghina	Apostolova
43.	Gracu Eleonora	Gracu
44.	Yanov Valente	Yanov
45.	Glavan Roxana	Glavan
46.	Bocaru Elena	Bocaru
47.	Himici Igor	Himici
48.	Statescu Vladimir	Statescu
49.	Paolmevici Cornelia	Paolmevici
50.	Dumitru Bogdan	Dumitru
51.	Jordan Petru	Jordan
52.	Brasovsch George	Brasovsch
53.	Reghina Mircea	Reghina
54.	Sarbu Serghei	Sarbu
55.		

15:10

< Laurentia Xerox Scan_1102202114...

Stimată doamnă Președinte a Parlamentului,

Urmare a discuției avute îmi exprim acordul privind în
procesul de potențial candidat.

Cu profund respect,

Mariana Durleșteanu